

IRISGARRITASUNA HIRIETAN, EGUNGO ETA ETORKIZUNEKO ERRONKA

Posted on 06/07/2023 by Naider

Hiri-inguruneetan adinekoentzako irisgarritasuna eta adeitasuna dira gure hiriek gaur egun aurre egin behar dieten arazo handienetako bat. Baina, egia esan, arazo hori gero eta handiagoa izango da etorkizunean, egoera demografikoa kontuan hartuta behar bezala heltzen ez bazaio: [2031n, Espainian lau pertsonatik batek 65 baino gehiago izango ditu](#).

Adineko pertsona askorentzat (eta mugikortasun urriko pertsonentzat), kalera irtetea arrisku-kirol bihur daiteke, asko baitira arrisku-egoerak eragin ditzaketen hiri-elementuak: gaizki kontserbatutako zoladura, gutxi ikusten diren bolardoak, zaindu gabeko txorakoak, zintarri handiak, espaloi estuak, eskura dauden aukera irisgarririk gabeko eskailera-zatiak eta abar luze bat.

Oztopo horiek guztiek lagundu egiten dute adinekoek kalera irtetea etengabeko arrisku eta estres egoera gisa uler dezaten. Izan ere, [hiria adinekoentzat egokituta ez egoteak arriskua dakarkie, eta kalea nahiko luketen bezala erabiltzeko aukera ere ukatzen die, etxean geratzera kondenatuz](#).

Espazioaren aldetik kanporatze horren aurrean, adinekoak beren ingurune ezagunetatik eta, ondorioz, eguneroko gizarte-elkarreraginetatik urrun daude, nahi gabeko bakardade-egoerei aurre eginez. Izan ere, [ikerketa](#) zientifiko askoren arabera, **nahi gabeko bakardadea** osasun fisiko zein mentalerako arrisku-faktorea da, gaixotasun kardiobaskularrak eta nahasmendu mentalak pairatzeko arriskua areagotuz, besteak beste.

1. irudia. Aita Tomas Burgikoaren plazaren itxura prozesu parte-hartzailearen ondoren
Iturria: Burgiko Udala

Osasunean ageriko ondorioak izateaz gain, **hirian irisgarritasunik ez izateak espazio publikoa bereiztea eragiten du, eta biztanleriaren sektore jakin batera mugatzen du haren erabilera, eta, ondorioz, hirirako eskubidea urratzen du**. Funtsezkoa da adineko pertsonen (publikoak zein pribatuak) espazio seguruak eta egokiak ematea, haien bizi-kalitatea hobetzeko eta eguneroko jarduerak ahalik eta erosoan egin ahal izateko.

Hainbat udalerrik egiten dute adinekoentzako ingurune gero eta eskuragarriagoak eta lagunkoiagoak bihurtzeko apustua, hala nola Burgik (Nafarroa); izan ere, 2019an, hiri-prozesu parte-hartzailea egin zuen auzokideekin, plaza nagusia birpentsatzeko eta berriz diseinatuzeko, zahartzte aktiboaren ikuspegitik, [Burgi Atsegin](#) proiektuaren esparruan.

2. irudia. FRĚSKA prototipoaren aurkezpena Valentzian
Iturria: IKEA

Bestalde, IKEA, Barcelona Design Week, Madrid Design Festival eta World Design Capital Valencia 2022 erakundeek [Next Gen: SĚniors](#). [Etorkizuneko hiria historiako gizarte luzeenarentzat berrdiseinatuz](#), ikerketa eta hausnarketarako proiektu kolaboratiboan lan egin zuten iaz, gizartearen zahartzea eta horrek hirien etorkizunean duen eragina jomugan jarri zituena.

Proiektu horren ondorioz sortu zen [FRĚSKA](#), erabilera publikoko aulki tolesgarrien zerbitzuaren prototipoa, edo, aurkezpenean definitu zen bezala, *espainiar erako "chair-sharing" zerbitzua*, Espainiako adineko pertsonen udako gauetan auzotarrekin hitz egitera aulki batekin kalera irteteko duten tradizioan oinarrituta.

3. irudia. "Charlas a la fresca" Algarren (Cádiz)
Iturria: RTVE

Izan ere, *charlas a la fresca*, Espainiako kulturaren sinbolo izateaz gain, oso ondo irudikatzen du hirirako eskubidearen sinpletasuna adin guztientzat, baina batez ere adinekoentzat: espazio publikoa harreman sozial segururako espazio gisa, espazio partekatu gisa eta iragaitzarako baino gehiago egonaldirako gune gisa. Hain da garrantzitsua jarduera hori, ezen [Algarrek](#), Cadizko herri batek, tradizio hori babestu nahi izan baitzuen, Gizateriaren Kultur Ondare Immaterial bihurtuz.

Gainera, azken urteotan arrakasta handiz hedatu da herritarren eskura hiri-altzari mugikorrak jartzeko joera, eta horren adibide dira [Parisko lorategietako altzairuzko aulki berde mitikoak](#) (20ko hamarkadan sortu ziren) edo Bartzelonako [Glories parkeko Klariana Handiko](#) hamakak.

Ekimen txiki horiek hiriak ingurune irisgarri eta lagunkoi bihurtzeko ahalmen handia dute.

Azken batean, ezinbestekoa da adinekoei egokituko zaizkien hiri-inguruneak pentsatu eta diseinatzea, haien bizi-kalitatea hobetzeko eta ingurune seguruetan eta konfiantzazkoetan ahalik

eta denbora gehien egoteko aukera izan dezaten. Horrela, egoitzetara jotzeko beharra saihestuko da, ingurunea beren beharretara egokitzen ez delako. Era berean, erakunde publikoek ingurune horiek kontserbatzea eta mantentzea funtsezkoa da etorkizunean ingurune horien kalitatea eta segurtasuna bermatzeko.

Era berean, **hiriak gaur egungo adinekoei egokitzeak haien bizi-kalitatea hobetzea ez ezik, etorkizuneko adinekoentzako bizi-kalitatea hobetzeko oinarriak ere ezartzen ditu.** Gizartea zahartu ahala, beharrezkoa da hiriak errealitate horretara egokitzea, bizitzaren etapa guztietan hirirako eskubidea bermatzen jarraitzeko.

4. irudia. Hamakak eta aulki mugikorak Glòries Klariana Handian (Bartzelona)
Iturria: Bartzelonako Udala

Irudi nagusia: Beth Macdonald Unsplashen

